

توصیف محیط پرورش استعداد ورزشکاران پارالمپیک

سحر محمودی^۱، رخساره بادامی^۲، زهره مشکاتی^۲، رسول نظری^۲

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: پژوهش‌های امروزی با تغییر رویه به جای شناسایی استعداد که فرایندی نفس‌گیر و گاهی بدون نتیجه مطلوب است، به دنبال توصیف محیط مناسب برای پرورش استعدادهای ورزشی می‌باشند. بر همین اساس، برخی تحقیقات به توصیف محیط پرورش استعدادهای ورزشی پرداخته‌اند، اما کمتر مطالعه‌ای به توصیف محیط پرورش استعداد ورزشکاران معلول پرداخته است. پژوهش حاضر با هدف توصیف محیط پرورش استعداد ورزشکاران پارالمپیک انجام شد.

مواد و روش‌ها: این تحقیق از نوع توصیفی-همبستگی بود و شرکت‌کنندگان آن را ۱۵۰ ورزشکار (۴۸ دختر و ۱۰۲ پسر) که بین سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸ در مسابقات پارالمپیک و پارالمپیک در رده سنی نوجوانان و جوانان شرکت کرده بودند، تشکیل داد. نمونه‌ها به صورت در دسترس انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری اطلاعات، از پرسش‌نامه محیط پرورش استعداد (Talent Development Environment Questionnaire یا TDEQ) استفاده گردید. این پرسش‌نامه دارای هفت خرده‌مقیاس «تمرکز بر رشد بلندمدت، آماده‌سازی کیفی، ارتباطات، درک ورزشکار، شبکه حمایتی، محیط چالشی و رقابتی و اصول رشد بلندمدت» می‌باشد. داده‌ها با استفاده از آزمون t مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین چهار خرده‌مقیاس «تمرکز بر رشد بلندمدت» ($P = 0/001$)، «ارتباطات» ($P = 0/001$)، «محیط چالشی و رقابتی» ($P = 0/001$) و «اصول رشد بلندمدت» ($P = 0/001$)، بالاتر از سطح متوسط و میانگین دو خرده‌مقیاس «شبکه حمایتی» ($P = 0/450$) و «درک ورزشکار» ($P = 0/360$) در سطح متوسط ارزیابی گردید. میانگین خرده‌مقیاس «آماده‌سازی کیفی» ($P = 0/035$) نیز مقداری پایین‌تر از سطح متوسط را نشان داد.

نتیجه‌گیری: در محیط پرورش استعداد معلولان، باید توجه بیشتری به حمایت پیوسته، در دسترس و همیشگی کادر مربیان و فراهم آوردن امکانات و تسهیلات شود. همچنین، مربیان باید اهمیت بیشتری برای سلامتی جسمی و روانی ورزشکار قابل شوند تا ورزشکار احساس کند که سلامتی‌اش برای مربی مهم است.

کلید واژه‌ها: محیط، پرورش، استعداد، ورزشکار، معلول

ارجاع: محمودی سحر، بادامی رخساره، مشکاتی زهره، نظری رسول. **توصیف محیط پرورش استعداد ورزشکاران پارالمپیک.** پژوهش در علوم توانبخشی ۱۳۹۷؛ ۱۴ (۵): ۲۹۶-۳۰۲

تاریخ چاپ: ۱۳۹۷/۹/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۸/۲۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۵/۱۰

ورزش قهرمانی بستری را برای مشارکت اجتماعی هرچه بیشتر معلولان فراهم می‌کند (۴).

مشارکت موفق در ورزش قهرمانی به فرایند استعدادیابی وابسته است. فرایند استعدادیابی ورزشی شامل شناسایی و انتخاب افراد بااستعدادی است که تمام شرایط لازم جسمانی، مهارتی و رفتاری جهت موفقیت در یک رشته ورزشی خاص را دارند (۵). استعدادیابی ورزشی از دو مرحله تشکیل شده است؛ مرحله اول در برگیرنده کشف و شناسایی استعدادها و ورزشی می‌باشد. مرحله دوم نیز شامل پرورش استعداد است که بیشتر بر روی مهارت‌های اکتسابی ورزشکار و کیفیت و کمیت محیط و آموزش‌ها و تمرینات مورد نیاز برای رسیدن به سطوح بالای عملکرد تأکید دارد (۶). در فرایند پرورش استعداد، ارایه فرصت‌ها و حمایت‌های کافی به ورزشکاران به منظور بالفعل کردن پتانسیل‌های

مقدمه

معلولیت و ناتوانی، وضعیتی است که انجام امور روزانه فرد را با مشکل مواجه می‌کند. از نظر سازمان جهانی بهداشت، معلولیت تحت عنوان «فقدان توانایی انجام فعالیت‌های معمولی و متعارف که از یک نقص عضو نشأت می‌گیرد» تعریف می‌شود (۱). طبق آمار سازمان جهانی بهداشت، حدود ۷ تا ۱۰ درصد از جمعیت جهان به معلولیت دچار هستند که ۸۰ درصد آن‌ها در کشورهای در حال توسعه زندگی می‌کنند و فقط ۱ تا ۲ درصد به خدمات توان‌بخشی ضروری دسترسی دارند (۲، ۳).

عرصه ورزش و فعالیت بدنی، یکی از مهم‌ترین راهکارها برای فعال کردن معلولان می‌باشد. شرکت در فعالیت بدنی و ورزش باعث بهبود مهارت‌های حرکتی، ذهنی، اجتماعی و کیفیت زندگی معلولان می‌شود. همچنین، شرکت در

۱- دانشجوی دکتری تخصصی رفتار حرکتی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران

۲- دانشیار، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران

Email: rokhsareh.badami@gmail.com

نویسنده مسؤول: رخساره بادامی

مواد و روش‌ها

این تحقیق از نوع توصیفی-همبستگی بود و داده‌ها به صورت مقطعی جمع‌آوری شد. جامعه آماری پژوهش را ۱۹۷ ورزشکار معلول شرکت‌کننده در مسابقات پاراآسیایی و پارالمپیک در رده سنی نوجوانان و جوانان بین سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸ تشکیل داد. نمونه‌ها به صورت سرشماری انتخاب شدند. از مجموع افراد، ۳۱ نفر حاضر به شرکت در مطالعه نشدند. ۱۲ نفر هم با وجود امضای رضایت‌نامه، پرسش‌نامه را تکمیل نکردند. داده‌های ۴ نفر نیز به دلیل سوگیری در تکمیل پرسش‌نامه (تک‌گزینه‌ای علامت زدن) حذف گردید. بر این اساس، داده‌های ۱۵۰ ورزشکار (۴۸ دختر و ۱۰۲ پسر) شرکت‌کننده در ۱۰ رشته ورزشی (بسکتبال با ویلچر، والیبال نشسته، دو و میدانی، وزنه‌برداری، بوچیا، تیراندازی با کمان، شتا، تیس روی میز، دوچرخه سواری و اسکی) مورد بررسی قرار گرفت.

پرسش‌نامه محیط پرورش استعداد (Talent Development Environment Questionnaire یا IDEQ): این پرسش‌نامه برای اولین بار توسط Martindale و همکاران طراحی گردید (۱۶).

مقیاس مذکور از ۵۹ گویه تشکیل شده است که هفت خرده مقیاس «تمرکز بر رشد بلندمدت، آماده‌سازی کیفی، ارتباطات، درک ورزشکار، شبکه حمایتی، محیط چالشی و رقابتی و اصول رشد بلندمدت» را در برمی‌گیرد. ۲۴ گویه خرده مقیاس «تمرکز بر رشد بلندمدت» در مورد هدف‌گزینی، تمرینات پایه و برنامه‌ریزی برای پیشرفت؛ ۵ گویه خرده مقیاس «آماده‌سازی کیفی» در زمینه کیفیت تمرین، بازگشت به حالت اولیه و تجربه مسابقه؛ ۷ گویه خرده مقیاس «ارتباطات» درباره ایجاد رابطه مؤثر مربی با ورزشکار برای افزایش دانش ورزشکار، شناسایی حریفان و محیط رقابت قبل از مسابقه؛ ۴ گویه خرده مقیاس «درک ورزشکار» مربوط به ادراک منفی ورزشکار از توجه مربی و مسؤولان به زندگی بیرون از تمرین و سلامت روان ورزشکاران؛ ۸ گویه خرده مقیاس «شبکه حمایتی» در مورد حمایت پیوسته، در دسترس و همیشگی کادر مربیان (فنی، بدنساز و روان‌شناس) و متخصص تغذیه و فیزیوتراپیست می‌باشد. ۴ گویه خرده مقیاس «محیط چالشی و رقابتی» این نکته را بررسی می‌کند که ورزشکاران به طور مناسب به چالش کشیده شوند و در طول این چالش‌ها حمایت مناسبی را دریافت کنند. ۷ گویه خرده مقیاس «اصول رشد بلندمدت» عوامل کلیدی را برای توسعه بیشتر مانند سهیم بودن ورزشکار در تصمیم‌گیری‌ها، پرهیز از تخصصی شدن زودهنگام و حمایت خانوادگی مطرح می‌کند.

پاسخ‌ها بر اساس طیف لیکرت شش درجه‌ای از نمره ۱، کاملاً مخالفم تا نمره ۶، کاملاً موافقم نمره‌گذاری گردید.

Martindale و همکاران با اجرای پرسش‌نامه بر روی ۵۹۰ ورزشکار، روایی سازه آن را مورد تأیید قرار دادند و ضریب Cronbach's alpha را برای کل پرسش‌نامه ۰/۹۷ گزارش کردند (۱۶). در ایران نیز تیزرو و بادامی روایی و پایایی این پرسش‌نامه را تأیید نمودند (۱۷).

پس از تصویب طرح در شورای پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) و اخذ مجوزهای اخلاقی لازم (کد اخلاق IR.IAU.KHUISF.REC.1398.091)، پرسش‌نامه به صورت آنلاین در اختیار ورزشکاران قرار گرفت. در ابتدای پرسش‌نامه، ورزشکاران نوع رشته ورزشی، سطح قهرمانی، رده سنی و جنسیت خود را مشخص می‌کردند.

بالقوه آن‌ها، امری حیاتی محسوب می‌شود. از نظر Mudege، پرورش استعداد شامل ارایه آموزش‌ها، هدایت مربی و برنامه‌های رقابتی در کنار دسترسی به امکانات و تجهیزات مناسب می‌باشد (۷).

هنگام مواجهه با موضوع شناسایی و پرورش استعدادهای ورزشی معلولان، ضروری است این مسأله مورد توجه قرار گیرد که ورزش معلولان به لحاظ کشف و پرورش استعداد، به طور کلی با ورزش افراد غیر معلول تفاوت دارد و در نتیجه، یافته‌های علمی، دیدگاه‌ها و نظریه‌هایی که در حیطه ورزش افراد غیر معلول ایجاد شده است، به صورت محدود در ورزش معلولان صادق است (۸).

علاوه بر این، در برنامه شناسایی و پرورش استعدادهای ورزشی معلول، در نظر گرفتن متغیرهای وابسته به فرهنگ مانند ساختارهای سیستم ورزش ملی ضروری می‌باشد. ورزش ملی هر کشور تحت تأثیر محیط سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و جغرافیایی قرار می‌گیرد (۸). از آنجایی که عوامل اجتماعی یا فرهنگی، نوع فعالیت جسمانی که افراد در آن شرکت می‌کنند را تحت تأثیر قرار می‌دهد، می‌تواند به عنوان محدودیت‌های اجتماعی- فرهنگی عمل کنند. نگرش‌های اجتماعی- فرهنگی افراد جامعه، آن‌ها را به انجام رفتارهای حرکتی معینی تشویق و یا منع می‌کند و به این دلیل محدودیت‌های محیطی به شمار می‌روند که نشان دهنده نگرش عمومی یا سیستم باورهای موجود هستند و به مقدار زیاد، درون خرده فرهنگ‌های معین وجود دارند. اگرچه این نگرش‌ها به هیچ وجه بدیهی و آشکار نیستند، اما می‌توانند تأثیر قدرتمندی بر چگونگی حرکت فرد داشته باشند (۹). Mshelia با بررسی زندگی قهرمانان خبره ورزشی، بیان کرد که هنجارهای فرهنگی، مذهب و تخصیص منابع می‌تواند منجر به تفاوت در طی مسیر خبرگی شود (۱۰). در همین زمینه، مطالعاتی به منظور شناسایی عوامل سوق دهنده و بازدارنده مشارکت ورزشی معلولان در فعالیت‌های بدنی انجام شده و نتایج نشان داده است که عوامل محیطی (حمل و نقل)، اقتصادی و اجتماعی- فرهنگی، از جمله مهم‌ترین عوامل بازدارنده و نشاط، سلامتی و تعامل اجتماعی از اساسی‌ترین عوامل سوق دهنده مشارکت در فعالیت‌های بدنی معلولان می‌باشد (۱۱، ۱۲).

بر اساس مطالب بیان شده، به نظر می‌رسد که تفاوت‌های فرهنگی منجر به بروز تفاوت‌هایی در محیط پرورش استعدادهای ورزشی می‌شود که باید این موضوع در توصیف محیط‌های پرورش استعداد لحاظ شود. همین امر، کاربرد نتایج پژوهش‌هایی که در فرهنگ‌های دیگر بر روی محیط پرورش استعداد انجام شده است را در فرهنگ دیگری با محدودیت مواجه می‌کند (۱۳). همچنین، بیشتر تحقیقات به توصیف محیط پرورش استعدادهای ورزشی غیر معلول پرداخته‌اند. این در حالی است که ورزش معلولان به لحاظ کشف و پرورش استعداد، به طور کلی با ورزش افراد غیر معلول تفاوت دارد (۸). علاوه بر این، شرکت معلولان در ورزش قهرمانی به طور فزاینده‌ای در کانون توجه سیاسی قرار گرفته و شرکت ورزشکاران نخبه معلول در رقابت‌های بین‌المللی افزایش یافته است. با این حال، مطالعات کمی در مورد ورزشکاران حرفه‌ای معلول انجام شده است (۸، ۱۴، ۱۵).

با توجه به مشکلات معلولان در جامعه نسبت به افراد سالم و کمبود پژوهش‌ها درباره آن‌ها، مطالعه حاضر با هدف توصیف ویژگی‌های محیط پرورش استعداد ورزشکاران معلول و جانباختن انجام گردید. این اطلاعات می‌تواند به عنوان راهنمایی برای مربیان و والدین در جهت تشویق و هدایت معلولان باشد.

یافته‌های مربوط به وضعیت محیط رشد استعداد در جدول ۲ آمده است. بر اساس داده‌های جدول ۲، میانگین خرده مقیاس‌های تمرکز بر رشد بلندمدت (میانگین فرضی ۷۲) ($P = 0/001$)، ارتباطات (میانگین فرضی ۲۱) ($P = 0/001$)، محیط چالشی و رقابتی (میانگین فرضی ۱۲) ($P = 0/001$)، اصول رشد بلندمدت ($P = 0/001$) و محیط پرورش استعداد (میانگین فرضی ۱۷۷) ($P = 0/001$)، به طور معنی‌داری از میانگین فرضی بیشتر بود ($P < 0/001$) و بالاتر از سطح متوسط ارزیابی شد، اما میانگین دو خرده مقیاس درک ورزشکار ($P = 0/360$) و شبکه حمایتی ($P = 0/450$) در سطح متوسط ($P < 0/050$) و میانگین خرده مقیاس کیفیت آماده‌سازی ($P = 0/350$) پایین‌تر از سطح متوسط ($P < 0/050$) ارزیابی گردید.

بحث

پژوهش حاضر با هدف توصیف محیط پرورش استعداد ورزشکاران معلول پارالمپیک انجام شد. بر اساس نتایج به دست آمده، از هفت خرده مقیاس محیط پرورش استعداد، میانگین چهار خرده مقیاس «تمرکز بر رشد بلندمدت»، «اصول رشد بلندمدت»، «محیط چالشی و رقابتی» و «ارتباطات»، بالاتر از سطح متوسط و میانگین دو خرده مقیاس «درک ورزشکار» و «شبکه حمایتی» در حد متوسط و میانگین خرده مقیاس «آماده‌سازی کیفی» پایین‌تر از سطح متوسط ارزیابی گردید. خرده مقیاس «تمرکز بر رشد بلندمدت»، به برنامه‌ریزی بلند مدت برای ارتقای مهارت‌های چندگانه با استفاده از هدف‌گزینی و تقویت مهارت‌های پایه اشاره دارد. با توجه به بالاتر از سطح متوسط بودن این خرده مقیاس در ورزشکاران نخبه معلول، می‌توان چنین استدلال کرد که در محیط پرورش استعداد، به هدف‌گزینی و ارتقای مهارت‌های اساسی و پایه بیشتر از سطح متوسط توجه شده است. این یافته با نتایج مطالعاتی که بر روی محیط پرورش استعداد ورزشکاران نخبه انجام شده است، همخوانی داشت (۲۰-۱۸). تحقیقات مذکور به این نتیجه رسیدند که ورزشکاران نخبه در محیط‌هایی پرورش می‌یابند که دارای برنامه‌های بلندمدت، هدفمند و منسجم برای پیشرفت بوده‌اند. در همین راستا، Tan Li San و Low ادعان داشتند که اجرای برنامه‌های منسجم و ساختار یافته در دوران نوجوانی، میزان فراگیری و پیشرفت در مهارت‌های شنا را بیشتر می‌کند (۱۸). گزارش‌هایی در مورد میزان تمرین خبرگان نیز نشان داده است که خبرگی نتیجه مبادرت طولانی مدت و نظام‌مند به تمرین است (۱۹). نتایج پژوهش فیروزی و همکاران نشان داد که فقدان برنامه‌ریزی بلندمدت، از چالش‌برانگیزترین عوامل بر سر راه رشته‌های مدال‌آور می‌باشد (۲۰).

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در سطح آمار توصیفی، از میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی، از آزمون t به منظور مقایسه نمرات کسب شده توسط ورزشکاران با میانگین نمره هر خرده مقیاس استفاده شد. از آنجایی که خرده مقیاس تمرکز بر رشد بلندمدت شامل ۲۴ گویه بود و در مقیاس شش درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری شد، حداقل و حداکثر نمره به ترتیب ۲۴ و ۱۴۴ و میانگین آن ۷۲ در نظر گرفته شد. به این ترتیب، میانگین فرضی خرده مقیاس کیفیت آماده‌سازی (۵ گویه، حداقل نمره ۱ و حداکثر نمره ۳۰)، ارتباطات (۷ گویه، حداقل نمره ۷ و حداکثر نمره ۴۲)، درک ورزشکار (۴ گویه، حداقل نمره ۴ و حداکثر نمره ۲۴)، شبکه حمایتی (۸ گویه، حداقل نمره ۸ و حداکثر نمره ۴۸)، محیط چالشی و رقابتی (۴ گویه، حداقل نمره ۴ و حداکثر نمره ۲۴)، اصول رشد بلندمدت (۷ گویه، حداقل نمره ۷ و حداکثر نمره ۴۲) و نمره کل محیط پرورش استعداد (۵۹ گویه، حداقل نمره ۵۹ و حداکثر نمره ۳۵۴) به ترتیب ۱۵، ۲۱، ۱۲، ۲۴، ۱۲، ۲۱ و ۱۷۷ برآورد گردید. در نهایت، داده‌ها در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ (version 21, IBM Corporation, Armonk, NY) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

اطلاعات دموگرافیک شرکت‌کنندگان در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. اطلاعات دموگرافیک شرکت‌کنندگان

مشخصات فردی	تعداد (درصد)
جنسیت	زن (۳۲) ۴۸
	مرد (۶۸) ۱۰۲
میزان تحصیلات	دیپلم و پایین‌تر (۳۴) ۵۱
	کاردانی (۱۲) ۱۸
	کارشناسی (۴۰) ۶۰
	کارشناس ارشد (۱۴) ۲۱
نوع معلولیت	مادرداردی (۴۰) ۶۰
	فلج اطفال (۱۸) ۲۷
	تصادف (۱۸) ۲۷
	جنگ (۱۰) ۱۵
	سایر (۱۴) ۲۱

جدول ۲. برآورد آزمون t جهت بررسی وضعیت محیط رشد استعداد و خرده مقیاس‌های آن

متغیر	میانگین $\pm$ انحراف معیار	درجه آزادی	آماره t	وضعیت
تمرکز بر رشد بلندمدت	$100/94 \pm 24/58$	۴۹	$4/87^{**}$	بالاتر از سطح متوسط
کیفیت آماده‌سازی	$16/18 \pm 4/30$	۴۹	$2/16^*$	پایین‌تر از سطح متوسط
ارتباطات	$29/74 \pm 9/67$	۴۹	$3/82^{**}$	بالاتر از سطح متوسط
درک ورزشکار	$13/38 \pm 4/83$	۴۹	$0/90^-$	در سطح متوسط
شبکه حمایتی	$27/40 \pm 5/59$	۴۹	$0/75^-$	در سطح متوسط
محیط چالشی و رقابتی	$16/24 \pm 3/52$	۴۹	$4/48^{**}$	بالاتر از سطح متوسط
اصول رشد بلندمدت	$29/68 \pm 7/25$	۴۹	$5/04^{**}$	بالاتر از سطح متوسط
محیط پرورش استعداد	$233/56 \pm 45/16$	۴۹	$4/23^{**}$	بالاتر از سطح متوسط

* وجود تفاوت معنی‌دار در سطح $P < 0/050$ ، ** وجود تفاوت معنی‌دار در سطح $P < 0/001$

است که یک محیط چالش‌برانگیز در کنار حمایت سالم و تأکید بر پیروزی، به فشار روانی کمتر، تقویت انگیزه درونی و اشتیاق بالا برای پیشرفت منتهی می‌شود و جهت پرورش و موفقیت در بلندمدت ضروری می‌باشد (۳۷).

بالا تر از حد متوسط بودن محیط چالشی حمایت‌گرانه با نتایج پژوهش‌های Cote (۲۱) و تیزرو و بادامی (۱۷) همسو بود. Cote نشان داد که حمایت عاطفی والدین در زمان استرس، نقش بسزایی در موفقیت ورزشی فرزندان دارد (۲۱). مطالعه دیگری نیز تأیید کرد که حمایت عاطفی والدین از فرزندان زمانی که آن‌ها نیاز به آسایش و امنیت دارند، برای موفقیت ضروری و مهم است (۲۸). در تحقیق Wolfenden و Holt، حمایت عاطفی والدین از فرزندان زمانی بیشتر می‌شد که فرزندان یک مسابقه سخت پیش رو داشت یا در یک مسابقه مهم شکست خورده بود (۲۹). Li و همکاران (۳۰) و Mills و همکاران (۳۴) نیز دریافتند که والدین ورزشکاران موفق، انتظارات غیر واقعی از فرزندان خود نداشتند و کمتر بر برنده شدن آن‌ها پافشاری کرده‌اند.

نتایج مطالعه حاضر حاکی از ارزیابی بالاتر از حد متوسط خرده مقیاس «ارتباطات» در بین ورزشکاران نخبه معلول بود. این مؤلفه، ارتباط مربی با ورزشکار را در محیط‌های رسمی و غیر رسمی می‌سنجد. در این خرده مقیاس، به طور خاص، ماهیت تعیین هدف، مرور و بازخورد، برنامه‌ریزی پرورشی و تأکید بر پیشرفت در سطوح عالی مد نظر قرار گرفته است. در همین ارتباط، Mortimer و Martindale، وجود سیستم‌های ارتباطی رسمی و غیر رسمی را برای به حداکثر رساندن کارآمدی ورزشکار لازم می‌دانند (۲۷). Campbell و Jones نیز اظهار کردند که ارتباط غیر مؤثر موجب ایجاد استرس و رکود عملکرد در بین بازیکنان بسکتبال با ویلچر می‌شود (۳۱).

بر اساس نتایج پژوهش حاضر، خرده مقیاس «شبکه حمایتی» در حد متوسط بود. هدف از طراحی این خرده مقیاس، بررسی حمایت پیوسته، در دسترس و همیشگی کادر مربی، روان‌شناس، مربی بدنساز، متخصص تغذیه و فیزیوتراپیست از ورزشکار است. به نظر می‌رسد که ورزشکاران معلول از حمایت پیوسته کادر مربیان (مربی بدنساز، روان‌شناس، روان‌پزشک و فیزیولوژیست) در حد متوسط بهره برده‌اند. این در حالی است که در سطوح بالای قهرمانی، برای موفقیت نیاز است که ورزشکاران به میزان کافی از حمایت کادر مربیان برخوردار باشند (۳۲). برخی محققان بیان می‌کنند که افراد مستعد باید در زمان مناسب شناسایی و به طور مداوم و پیوسته حمایت شوند تا بتوانند به سطوح بالای عملکرد ورزشی دست یابند (۳۳).

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که خرده مقیاس «درک ورزشکار» در حد متوسط می‌باشد. این خرده مقیاس به ادراک منفی ورزشکار از توجه مربی و مسؤولان به زندگی بیرون از تمرین و سلامت روان ورزشکاران می‌پردازد. برای موفقیت در سطوح بالای قهرمانی لازم است که ورزشکار درک مثبتی نسبت به توجه مربی به همه امور داشته باشد. در پژوهش‌های قبلی، نیاز به یک رابطه نزدیک بین مربی و ورزشکار در سال‌های پرورش استعداد و پس از آن نشان داده شده است. به عنوان نمونه، در تحقیقی که Bloom و Sosniak انجام دادند، بر ماهیت پیچیده و همه جانبه پرورش ورزشکاران تأکید شد و نقش مربی در این دوره و تأثیر وی نیز مطرح گردید (۳۴).

نتیجه دیگر مطالعه حاضر نشان داد که خرده مقیاس «آماده‌سازی کیفی» در بین ورزشکاران نخبه معلول و جانباز پایین‌تر از متوسط ارزیابی شد. خرده مقیاس مذکور، کیفیت تمرین، ریکاوری و تجربه مسابقه را مطرح می‌کند. به عبارت دیگر، این خرده

خرده مقیاس «اصول رشد بلندمدت» نیز بالاتر از حد متوسط ارزیابی گردید. این خرده مقیاس بر «سهیم بودن ورزشکار در تصمیم‌گیری‌ها»، «پرهیز از تخصصی شدن زودهنگام» و «حمایت خانوادگی» تأکید می‌کند.

در ارتباط با سهیم شدن ورزشکار در تصمیم‌گیری‌ها، بسیاری از متخصصان اشاره کرده‌اند که بهتر است ورزشکاران در انتخاب اهداف و برنامه‌ریزی برای رسیدن به آن‌ها سهیم باشند؛ چرا که بدین گونه تعهد آن‌ها بیشتر می‌شود. در ارتباط با پرهیز از تخصصی شدن زودهنگام، Cote نظریه‌ای را ارایه کرده است که بر اساس آن، بهتر است افراد برای رسیدن به سطوح بالای قهرمانی، از سه مرحله متمایز نمونه‌گیری (کودکی سن ۶ تا ۱۲ سال)، تخصصی شدن (اوایل نوجوانی سن ۱۳ تا ۱۵) و سال‌های سرمایه‌گذاری (اواخر نوجوانی سن بالاتر از ۱۶ سال) عبور کنند (۲۱). بر اساس این مدل، کودکان در مرحله نمونه‌گیری بهتر است در رشته‌های مختلف ورزشی به صورت بازی سنجیده شرکت کنند (۲۲). بازی سنجیده به بازی‌هایی مانند فوتبال در حیات پستی یا بسکتبال در خیابان اطلاق می‌شود که قوانین آن با سن تنظیم شده است و به وسیله کودکان یا بزرگسالان دخیل در فعالیت تنظیم و کنترل می‌گردد. این فعالیت‌ها به طور ذاتی انگیزه‌بخش است و برای افزایش لذت طراحی شده‌اند. Hay و Cote اذعان داشتند که در مرحله تخصصی‌سازی بهتر است شرکت کودکان در فعالیت‌های مختلف ورزشی محدود شود و تمرینات در این مرحله به شکل بازی سنجیده و تمرین سنجیده به تناسب باشد (۲۲). در مرحله آخر یعنی سرمایه‌گذاری، اغلب جوانان فقط به یک ورزش متعهد می‌شوند و به طور عمده به تمرین سنجیده می‌پردازند. بر همین اساس، سه اصل قابل آزمون بر اساس مدل Cote و Fraser-Thomas پیشنهاد شده است؛ اولی این که ورزشکاران خبره بهتر است در طی دوره کودکی به جای تخصص یافتن در یک ورزش در ورزش‌های مختلفی شرکت کنند. دوم، ورزشکاران خبره بهتر است در دوران کودکی بیشتر به بازی سنجیده بپردازند تا تمرین سنجیده. سوم، ورزشکاران خبره در طی دوره نوجوانی و بزرگسالی بهتر است مشارکت در یک یا دو رشته ورزشی را به صورت جدی ادامه دهند و بیشتر به تمرین سنجیده بپردازند تا بازی سنجیده (۲۳).

در ارتباط با حمایت خانوادگی، Mills و همکاران اذعان داشتند که رفتارهای حمایتی والدین مانند اعتماد به روش مربیان و دخالت نکردن بی‌جا در کار آن‌ها، باعث پیشرفت ورزشی فرزندان می‌شود (۲۴). Cote نیز به این نتیجه رسید که حمایت از طرف والدین به طور مستقیم شامل دادن دستورالعمل خاص ورزش و یا مربیگری نیست، بلکه نشان دادن علاقه و همراهی است (۲۱). همچنین، Brackenridge بیان کرد که بدون مشارکت خانواده، بسیاری از ورزشکاران قادر به ادامه شرکت در رشته ورزشی‌شان نخواهند بود (۲۵). در مطالعه دیگری، دینلی و بادامی گزارش کردند که حمایت والدین نقش بسزایی در فرایند اکتساب خبرگی در ورزش دارد و میزان درک والدین و حمایت آن‌ها باعث تشویق و مشارکت در فعالیت ورزشی و لذت بیشتر کودکان می‌شود (۲۶).

یافته دیگر تحقیق حاضر نشان داد که خرده مقیاس «محیط چالشی و رقابتی» نیز بالاتر از حد متوسط می‌باشد. هدف از طراحی این خرده مقیاس، بررسی حمایت دریافت شده توسط ورزشکار در شرایط چالشی است. به عبارت دیگر، محیط حمایتگر و در عین حال چالشی به این مفهوم است که با این که تمرین و فشار برای رسیدن به سطوح بالا ضروری است، اما تنها در ترکیب با فرایند کیفی و حمایت‌گرانه، فرد به مراحل بالاتر و موفقیت می‌رسد. لازم به ذکر

معلول وجود داشته باشد، پیشنهاد می‌گردد محیط پرورش استعداد در این دو گروه مقایسه شود.

نتیجه‌گیری

در مجموع، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که میانگین متغیر محیط پرورش استعداد و خرده مقیاس‌های تمرکز بر رشد بلندمدت، اصول رشد بلندمدت، ارتباطات و محیط چالشی و رقابتی بالاتر از حد متوسط می‌باشد، اما میانگین متغیر درک ورزشکار و شبکه حمایتی در حد متوسط و میانگین متغیر کیفیت آماده‌سازی پایین‌تر از سطح متوسط ارزیابی گردید.

تشکر و قدردانی

تحقیق حاضر برگرفته از رساله دکتری تخصصی به شماره ۲۳۸۲۱۴۰۲۹۷۱۰۲۶ دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) می‌باشد. بدین وسیله از کلیه شرکت‌کنندگانی که در انجام این مطالعه همکاری نمودند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

نقش نویسندگان

سحر محمودی، خدمات اجرایی، انتخاب و غربالگری آزمودنی‌ها، انجام مطالعه، جذب منابع مالی برای انجام مطالعه، رخساره بادامی، طراحی و ایده‌پردازی، خدمات اجرایی، انتخاب و غربالگری آزمودنی‌ها، انجام مطالعه، تجزیه و تحلیل داده‌ها، خدمات آماری، تنظیم دست‌نوشته، تأیید و ارسال مقاله، مسؤول پاسخگویی، زهره مشکاتی، انجام مطالعه، رسول نظری، انجام مطالعه را بر عهده داشتند.

منابع مالی

پژوهش حاضر مستخرج از رساله دکتری تخصصی با کد اخلاق IR.IAU.KHUISF.REC.1398.091، مصوب دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) می‌باشد که بدون حمایت مالی انجام شده است. دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) در جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل و گزارش آن‌ها، تنظیم دست‌نوشته و تأیید نهایی مقاله برای انتشار اعمال نظر نداشته است.

تعارض منافع

تعارض منافع وجود ندارد.

مقیاس روی راهنمایی‌های روشن و فرصت‌های مناسب برای ارایه و تقویت تمرین کیفی از طریق آموزش، بازتوانی و تجربیات رقابتی تأکید دارد (۳۷). پایین‌تر از سطح متوسط بودن این خرده مقیاس قابل تأمل است؛ چرا که پژوهشگران بر این باور هستند که اجرای فوق‌العاده در نتیجه تمرین کمی و کیفی به دست می‌آید (۳۵). Ericsson و همکاران اشاره کردند که میزان کافی آموزش با کیفیت برای دستیابی به خبرگی ضروری است (۳۵). علت پایین‌تر از سطح متوسط بودن این خرده مقیاس را می‌توان به دانش پایین مربیان در کار با معلولان و کمبود امکانات نسبت داد. نتایج مطالعه‌ای گزارش کرد که تنها ۱۶ درصد مربیان معلولان خودشان معلول بوده‌اند و اگرچه داشتن معلولیت برای درک آن ضروری نیست، اما بیشتر مربیان معلولان قبل از کار با این جامعه، حداقل تجربه کار با ورزشکاران معلول را داشته‌اند. همچنین، ورزشکاران پارالمپیک در خصوص قابلیت دسترسی به تسهیلات، حمل و نقل و تجهیزات ارزان و ضروری برای تداوم و تسهیل سطح آمادگی لازم برای رقابت در مرحله نخبگی، اظهار نگرانی کرده‌اند (۳۶).

موضوع دیگری که در آماده‌سازی کیفی محیط پرورش استعداد باید مورد توجه قرار گیرد، اختصاص دادن زمانی برای ریکآوری بازیکنان می‌باشد. در این زمینه، Kellmann بیان نمود که ریکآوری امر جدایی‌ناپذیری از برنامه چند وجهی تمرین است (۳۷). همچنین، Martindale و Mortimer با انجام پژوهشی دریافتند که یک ریکآوری مؤثر جسمی و روانی لازم است تا ورزشکاران از جراحات و دیگر عواقب روانی همچون فرسودگی و استرس به دور باشند (۳۷).

محدودیت‌ها

تحقیق حاضر محدودیتی نداشت.

پیشنهادها

به نظر می‌رسد برای موفقیت در ورزش معلولین، مسؤلان باید توجه بیشتری به حمایت پیوسته، در دسترس و همیشگی کادر مربیان (مربی، روان‌شناس، مربی بدنساز، متخصص تغذیه و فیزیوتراپیست) و همچنین، فراهم آوردن امکانات و تسهیلات داشته باشند. مربیان باید اهمیت بیشتری برای سلامتی جسمی و روانی ورزشکاران قابل شوند تا ورزشکار احساس کند که سلامتی‌اش برای مربی مهم است. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده، رابطه حمایت اجتماعی ادراک شده با سلامت روان سنجیده شود. شاید کسانی که سلامت روانی بالاتری دارند، حمایت اجتماعی بیشتری را نیز ادراک کنند. همچنین، به منظور بررسی تفاوت‌ها و شباهت‌هایی که ممکن است بین محیط پرورش استعداد افراد معلول و غیر

References

1. World Health Organization. International classification of functioning, disability and health. Geneva, Switzerland: WHO; 2008.
2. Albrecht GL, Seelman K, Bury M. Handbook of disability studies. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications; 2001.
3. Ghaedrahmati S, Dehbashi M. Relationship between health services and disability status in the provinces of the country. Social Welfare 2014; 13(50): 333-51. [In Persian].
4. Lubans D, Richards J, Hillman C, Faulkner G, Beauchamp M, Nilsson M, et al. Physical activity for cognitive and mental health in youth: A systematic review of mechanisms. Pediatrics 2016; 138(3): e20161642.
5. Mohammadi B. Sports talent identification. 1st ed. Tehran, Iran: Elm va Harekat Publications; 2012. p. 19-20. [In Persian].
6. Henriksen K, Stambulova N, Roessler KK. Riding the wave of an expert: A successful talent development environment in kayaking. Sport Psychol 2011; 25(3): 341-62.
7. Mudey SM. Factors associated with successful talent development in South African soccer players [MSc Thesis]. Port

- Elizabeth, South Africa; Nelson Mandela Metropolitan University; 2011.
8. Radtke S, Doll-Tepper G. A cross-cultural comparison of talent identification and development in Paralympic sports. Perceptions and opinions of athletes, coaches and officials. Berlin Germany: Free University; 2014.
  9. Clark JE. On becoming skillful: patterns and constraints. *Res Q Exerc Sport* 1995; 66(3): 173-83.
  10. Adeyanju FB. Nigerian Women and Sports Participation: Stereotypical Misconceptions, Reality and Future Projections. In: Adedjoja TA, Mshelia B, Onifade A, editors. *Psychosocial Perspectives of Sports*. Lagos, Nigeria: Vertex Diamond Nig. Publishers; 1993.
  11. Gashtasbi A. Identification and prioritization of the preventive and driving factors of physical-disabled participation in physical activity in Shiraz [MSc Thesis]. Ahvaz, Iran: Shahid Chamran University of Ahvaz; 2012. [In Persian].
  12. Sobhani A, Andam R, Zarifi M. Study and prioritizing the factors and barriers to sport participation of disabled people of Ahvaz City. *Organizational Behavior Management in Sport Studies* 2015; 2(6): 41-8. [In Persian].
  13. Westermarck M. Talent development in female football: What characterizes a successful environment? [MSc Thesis]. Umea, Sweden: Umea University; 2016.
  14. Jimenez AS. Développement du sport pour les personnes handicapées en Colombie: dynamiques et résistances [PhD Thesis]. Brest, France: University of Western Brittany; 2012. [In French].
  15. Omar-Fauzee MS, Mohd-Ali M, Geok SK, Ibrahim N. The participation motive in the paralympics. *Journal of Alternative Perspectives in the Social Sciences* 2010; 2(1): 250-72.
  16. Martindale R, Collins D, Wang J, McNeill M, Sonk K, Sproule J, et al. Development of the Talent Development Environment Questionnaire for Sport. *J Sports Sci* 2010; 28(11): 1209-21.
  17. Tizro M, Badami R. Description of the environment of talent development for elite adolescent basketball players and its relationship with mental skills. *Sport Psychology Studies* 2018; 7(23): 51-66. [In Persian].
  18. Tan Li San A, Low F. Developmental practice activities of elite youth swimmers. *Movement, Health and Exercise* 2014; 3: 27-37.
  19. Baker J, Cote J, Abernethy B. Sport-specific practice and the development of expert decision-making in team ball sports. *J Appl Sport Psychol* 2003; 15(1): 12-25.
  20. Firuzi M, Razavi MH, Farzan F. The challenges and difficulties of the medal running, rowing and swimming Iran. *Journal of Sport Management and Motor Behavior* 2012; 8(15): 37-66. [In Persian].
  21. Cote J. The influence of the family in the development of talent in sport. *Sport Psychol* 1999; 13(4): 395-417.
  22. Cote J, Hay J. Children's involvement in sport: A developmental perspective. In: Silva JM, Stevens DE, editors. *Psychological Foundations of Sport*. Boston, MA: Allyn and Bacon; 2002. p. 484-502.
  23. Cote J, Fraser-Thomas J. Play, practice, and athlete development. In: Farrow D, Baker J, MacMahon C, editors. *Developing sport expertise: Lessons from theory and practice*. London, UK: Routledge; 2007. p. 17-28.
  24. Mills A, Butt J, Maynard I, Harwood C. Identifying factors perceived to influence the development of elite youth football academy players. *J Sport Sci* 2012; 30(15): 1593-604.
  25. Brackenridge C. The parents' optimum zone: Measuring and optimising parental engagement in youth sport. *Proceedings of 13th Commonwealth International Sports Conference*; 2006 Mar 9-12; Melbourne, Australia.
  26. Dinli S, Badami R. The role of social support in the nursing acquisition process of national and international athletes. *Social Sciences* 2017; 10(3): 129-38. [In Persian].
  27. Martindale R, Mortimer P. Talent development environments: key considerations for effective practice. In: Collins D, Button A, Richards H, editors. *Performance psychology*. Edinburgh, Scotland: Churchill Livingstone; 2011. p. 65-84.
  28. Henriksen K, Stambulova N, Roessler KK. Successful talent development in track and field: considering the role of environment. *Scand J Med Sci Sports* 2010; 20(Suppl 2): 122-32.
  29. Wolfenden LE, Holt NL. Talent development in elite junior tennis: perceptions of players, parents, and coaches. *J Appl Sport Psychol* 2005; 17(2): 108-26.
  30. Li C, Wang CKJ, Pyun DY. Talent development environmental factors in sport: A Review and taxonomic classification. *Quest* 2014; 66(4): 433-47.
  31. Campbell E, Jones G. Sources of stress experienced by elite male wheelchair basketball players. *Adapt Phys Activ Q* 2002; 19(1): 82-99.
  32. Durand-Bush N, Salmela J, Green-Demers I. The Ottawa mental skills assessment tool (OMSAT-3*). *Sport Psychol* 2001; 15: 1-19.
  33. Freimuth U. Vietnamese track-and-field athletes are heroes [Online]. [cited 2010 Mar 21]; Available from: URL: <http://travel.org.vn/in-depth/interviews/2010/03/ldquovietnamese-trackandfield-athletes-are-heroesrdquo.html>
  34. Bloom BS, Sosniak LA. *Developing talent in young people*. New York, NY: Ballantine Books; 1985.
  35. Ericsson KA, Krampe RT, Tesch-Romer C. The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance. *Psychol Rev* 1993; 100(3): 363-406.
  36. Dieffenbach K, Statler T, Moffett A. Pre and post games perceptions of factors influencing coach and athlete performance at the Beijing Paralympics. Colorado Springs, CO: USOC and Paralympic; 2009.
  37. Kellmann M. *Enhancing recovery: Preventing underperformance in athletes*. Champaign, IL: Human Kinetics; 2002.

Description of Paralympic Athletes' Talent Development Environment

Sahar Mahmodi¹, Rokhsareh Badami², Zohreh Meshkati², Rasol Nazari²

Original Article

Abstract

Introduction: The contemporary studies seek to describe the appropriate environments for athletic talent development by changing procedure instead of talent identification, which is a tedious process that sometimes does not yield the desirable result. Accordingly, some studies have described the athletic talent development environment, but only a few studies have described Paralympic athletic talent development environment. Therefore, the aim of the present study was to describe Para-Asian and Paralympic athletic talent development environment.

Materials and Methods: The current research was a descriptive-correlational study. The study participants consisted of 150 athletes (46 women and 104 men) who participated in the teenage and youth Para-Asian and Paralympic games between the years 2014-2018. The participants were selected using convenience sampling method. In this study, Talent Development Environment Questionnaire for Sport was used. This questionnaire comprises seven subscales: "long-term development focus", "quality preparation", "communication", "understanding the athlete", "support network", "challenging and supportive environment", and "long-term development fundamentals". The obtained data were analyzed using one-sample t test.

Results: The means of the four subscales of "long-term development focus" ($P = 0.001$), "communication" ($P = 0.001$), "challenging and supportive environment" ($P = 0.001$), and "long-term development fundamentals" ($P = 0.001$), were higher than average. The means of the two subscales of "support network" ($P = 0.450$) and "understanding the athlete" ($P = 0.360$) were at a moderate level. The mean of "quality preparation" ($P = 0.035$) was less than average.

Conclusion: In talent development environment for athletes with disability, more attention should be paid to providing the athletes with continuous and always-available support of coaching staff as well as services and facilities. Additionally, the coaches should pay more attention to the athlete's physical and mental health; so that the athlete feels his/her health is important to the coach.

Keywords: Environment, Talent, Development, Athlete, Disabled

Citation: Mahmodi S, Badami R, Meshkati Z, Nazari R. Description of Paralympic Athletes' Talent Development Environment. J Res Rehabil Sci 2018; 14(5): 296-302.

Received: 01.08.2018

Accepted: 16.11.2018

Published: 06.12.2018

1- PhD Student, Department of Physical Education and Sport Science, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

2- Associate Professor, Department of Physical Education and Sport Science, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

Corresponding Author: Rokhsareh Badami, Email: rokhsareh.badami@gmail.com